

Granskningsutlåtande 1

Detaljplan för del av Stenbrottet
2:1 m.fl., Nunasvaara

Granskningsutlåtande 1
2025-09-24

Innehåll

Granskning av detaljplan för del av Stenbrottet 2:1 m.fl., Nunasvaara	3
Bakgrund.....	3
Yttranden har inkommit enligt följande:.....	4
Länsstyrelsen, 2025-07-14.....	4
Trafikverket, 2025-06-12.....	12
Gabna sameby, 2025-06-17	12
Skogsstyrelsen, 2025-06-17	13
Tekniska verken, 2025-06-17	13
Vattenfall, 2025-06-23.....	16
Statens fastighetsverk, 2025-07-02	16
Lantmäteriet, 2025-07-08	16
Försvarmakten, 2025-07-14	17
Polisen, 2025-07-14.....	17
Ej tillgodosedda yttranden från samrådet.....	18
Gabna och Talma samebyar	18
Privatperson.....	18
Naturskyddsföreningen Kiruna	18
Vänsterpartiet	19
Revideringar i plankartan efter granskning 1:.....	19
Revidering av planbeskrivning efter granskning 1:	20
Revidering av miljökonsekvensbeskrivning efter granskning 1:.....	20
Konsekvenser av ändringar i detaljplanen inför utställande för granskning 220	
De som medverkat i beslutet	21

Granskning av detaljplan för del av Stenbrottet 2:1 m.fl., Nunasvaara

Enligt 5 kap. 23 § ska kommunen efter granskningstiden göra ett granskningsutlåtande. Det ska innehålla en sammanställning av de skriftliga synpunkter som har kommit in under granskningstiden, en redovisning av kommunens förslag med anledning av synpunkterna, och information om på vilket sätt allmänheten har beretts tillfälle att delta under planförfarandet.

Granskningsutlåtandet redovisar samtliga av de skriftliga synpunkterna som har inkommit under granskningen samt kommentarer till dessa.

Detaljplanen hanteras med ett utökat planförfarande. Under granskningstiden som har pågått mellan den 16 juni – 14 juli 2024 har granskning skett med berörda förvaltningar inom kommunen, statliga verk, länsstyrelsen samt berörda sakägare och andra med väsentligt intresse av planen. Granskningshandlingarna har skickats ut till ovan nämnda, vilka har beretts tillfälle att yttra sig över upprättat detaljplaneförslag. Denna detaljplan berörs av 10 inkomna yttranden under granskningstiden. Under samrådstiden har 18 yttranden inkommit.

Bakgrund

Regeringen har med stöd av 11 kap. 16 § PBL beslutat att länsstyrelsen ska ta fram det förslag och i övrigt göra det arbete som enligt [5 kap.](#) behövs för att detaljplanen eller områdesbestämmelserna ska kunna antas. Enligt beslutet ska länsstyrelsen så snart som möjligt redovisa förslaget.

Länsstyrelsens uppdrag är således att ta fram det förslag och i övrigt göra det arbete som krävs för att detaljplanen ska kunna antas. Det har i svensk rätt aldrig tidigare beslutats att en länsstyrelse med stöd av 11 kap. 16 § PBL ska ta fram ett förslag till detaljplan, även om frågan vid några tillfällen har aktualiserats. Det saknas därmed praxis och annan rättslig vägledning kopplad till bestämmelsen.

Det länsstyrelsen har att förhålla sig till är därmed kapitel 5 i PBL samt övriga för provningen relevanta bestämmelser. Så som det får förstås innebär beslutet att länsstyrelsen i detta ärende får samma befogenheter och skyldigheter som kommunen inom ramen för planprocessen, såväl formellt som materiellt. Det innebär i sin tur att det uppstår ett antal juridiska frågor som måste bemötas för att säkerställa att planprocessen både uppfyller de strikta formella kraven i PBL och rättsstatens

grundläggande principer i övrigt, utan att detta påverkar ärendets fortskridande eller innehåll negativt.

Länsstyrelsen har i och med regeringens beslut bedömt att den påbörjade planprocessen kan fortsätta. Länsstyrelsen kommer därmed i detta granskningsutlåtande att omhänderta de synpunkter som inkommit under Kiruna kommuns granskning. Därefter kommer planhandlingarna att bearbetas och skickas på en ny granskning, granskning 2, av Länsstyrelsen.

Yttranden har inkommit enligt följande:

1. Länsstyrelsen, 2025-07-14
2. Trafikverket, 2025-06-12
3. Gabna sameby, 2025-06-17
4. Skogsstyrelsen, 2025-06-17
5. Tekniska verken, 2025-06-17
6. Vattenfall, 2025-06-23
7. Statens fastighetsverk, 2025-07-02
8. Lantmäteriet, 2025-07-08
9. Försvarsmakten, 2025-07-14
10. Polisen, 2025-07-14

Länsstyrelsen, 2025-07-14

Länsstyrelsen bedömer med hänsyn till ingripandegrunderna i 11 kap. 10 § PBL och nu kända förhållanden att frågor som rör riksintressen 4 kap. MB, riksintressen 3 kap. MB, miljö kvalitetsnormer (MKN) samt hälsa och säkerhet, ska lösas på ett tillfredsställande sätt i enlighet med vad som anges nedan. I annat fall kan Länsstyrelsen komma att pröva kommunens beslut att anta detaljplanen.

Länsstyrelsen hade vid samrådet bland annat synpunkter rörande riksintresse för rennäring, MKN samt Natura 2000. Del av planområdet har miljöprovats efter plansamrådet och beslut om miljötillstånd har givits för

denna del. Dock saknar Länsstyrelsen fortsatt, för ovan nämnda prövningsgrunder, underlag och bedömningar av påverkan för de delar av planområdet som saknar koncession och miljötillstånd. Nunasvaara södra har miljötillstånd och koncession medan Nunasvaara Norra, Niska södra samt Niska norra har varken miljötillstånd eller koncession.

Riksintressen 4 kap. MB – Natura 2000

Enligt 4 kap. 8 § miljöbalken får en användning av mark och vatten som kan påverka ett Natura 2000-område och som omfattar verksamheter eller åtgärder som kräver tillstånd enligt 7 kap. 28 a § nämnda balk komma tillstånd endast om sådant tillstånd har lämnats.

Enligt förarbetena (rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter) är det inte med 4 kap. 8 § miljöbalken möjligt att godkänna en plan som, om den genomförs, skulle innebära att verksamheter eller åtgärder vidtas i strid mot direktivet. Det är därför fördelaktigt och kostnadseffektivt att den specifika miljöbalksprövningen görs först eller samordnad med planen.

Därför behöver det redan vid detaljplanprövningen bedömas om ett tillstånd enligt 7 kap. 28 a–29 §§ behövs. Länsstyrelsen anser att behovet av en tillståndsprövning enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken inte har klarlagts i den aktuella planprocessen. Endast om det blir klargjort att ett tillstånd inte behövs kan detaljplanen antas. I annat fall måste antagandet avvakta resultatet av tillståndsprövningen.

Avrinningsområdet som berörs av koncessionsområden för Niska norra K nr 1 och Niska södra K nr 1 utgörs av ett stort sammanhängande våtmarkskomplex med höga naturvärden, förekomst av rödlistade och skyddade arter, samt ett opåverkat Natura 2000-vattendrag (Vittangiälven med biflöden). Vittangiälven med biflöden ska enligt planhandlingarna utgöra recipient för framtida gruvverksamhet.

Vittangiälven är ett förhållandevis opåverkat vattendrag, vilket är unikt i europeiskt perspektiv, men även ur ett norrbottniskt perspektiv. I bevarandeplanen för Torne och Kalix älvsystem framgår att gruvverksamhet är ett hot mot Natura 2000-områdets värden. Vidare framgår att effekterna av pågående och nedlagda gruvverksamheter riskerar att påverka Natura 2000-området negativt, både från de enskilda gruvorna och genom den kumulativa effekten från alla dessa.

Bevarandeplanen för N2000-området Torne Kalix älvar anger som ett bevarandemål för naturtyperna Större vattendrag och Mindre vattendrag att "Vattenkvaliteten i vattendragen ska vara så god att livsbetingelserna är gynnsamma för ekosystemen och dess arter i vatten och på svämplan. Negativ påverkan genom onaturlig grumling, onaturlig försurning, övergödning och förorenande ämnen ska minimeras."

Länsstyrelsen framhåller att Vittangiälven, med biflöden, ska undantas som recipient för utsläpp av vatten (länshållning, bräddning och dagvatten) från planområdet. Länsstyrelsens samlade bedömning är att Vittangiälven med biflöden är olämplig som recipient.

Länsstyrelsen bedömer, att ett användande av Vittangiälven med biflöden som recipient för länshållning och bräddning kan påtagligt skada Natura-området Torne och Kalix älvsystem. Länsstyrelsen anser därför att kommunen behöver redogöra för vilka eventuella särskilda skäl i den mening som avses i 4 kap. 1 § andra stycket miljöbalken som föreligger beträffande den planerade verksamheten vid Niska Södra respektive Niska Norra.

Kommunen behöver i planhandlingarna redovisa ett motiverat ställningstagande om den planerade verksamhetens påverkan kan antas kräva en Natura-2000 prövning.

Se även behov av kompletterande underlag under rubriken:
Kompletteringsbehov MKB.

Riksintresse rennäring enligt 3 kap 5 § miljöbalken

Nunasvaara och området runt den planerade verksamheten utgör strategiskt viktiga områden för de berörda samebyarna med flertal utpekade riksintressen för rennäringen i form av kärnområden, flyttleder, trivselland, rastebete, uppsamlingsområde samt svår passage. Även funktionella sambanden påverkas.

Detaljplaneområdet inkluderar fyra fyndigheter, varav endast Nunasvaara södra har miljöprovats. Kumulativa effekter på rennäringen från hela planområdet behöver beskrivas och bedömas.

Riksintresseavvägning

Enligt 3 kap. 10 § miljöbalken, om ett område utgörs av flera oförenliga riksintressen, skall det riksintresse som långsiktigt bäst främjar en god

hushållning prioriteras. Utgångspunkten är att om möjligt tillgodose de bägge motstående riksintressena.

Innan riksintresseavvägning får göras ska det ha utretts om man med förebyggande åtgärder och alternativa lösningar kan minska den negativa påverkan så att påtaglig skada inte uppstår.

Om det trots detta inte går att undvika påtaglig skada ska skadan mildras i möjligaste mån.

Kommunen konstaterar att detaljplanens genomförande riskerar att påtagligt försvåra rennäringens bedrivande i riksintresseområden både norr och söder om planområdet och gör en riksintresseavvägning enligt 3:10 MB och ger ett företräde för riksintresse för värdefulla ämnen och material. Länsstyrelsen anser att kommunen innan riksintresseavvägning ska ha utrett om man med förebyggande åtgärder och alternativa lösningar kan minska den negativa påverkan så att påtaglig skada på rennäringen inte uppstår.

Samtidigt som kommunen gör en riksintresseavvägning anges att möjligheten till samexistens kan säkerställas genom framtida villkor i miljötillstånd. Kommunen verkar mena att liknande villkor som för Nunasvaara södra skulle vara tillräckliga för att säkerställa samexistens med rennäringen även för de övriga tre fyndigheterna. Länsstyrelsen vill framhålla att tillståndet för Nunasvaara södra endast omfattar en av fyra fyndigheter i området. Villkorens förutsättningar att säkerställa samexistens behöver bedömas i relation till den samlade påverkan från utökad verksamhet. Den kumulativa påverkan från hela planområdet framgår inte tillräckligt tydligt i planbeskrivningen. Utan vidare utredning om vilka skadelindrande åtgärder eller alternativa lösningar som kan krävas, är det inte möjligt att dra slutsatsen att samexistens kan uppnås.

Bedömning av påverkan på rennäringens bedrivande

Detaljplaneområdet ligger mellan riksintresseområde och flyttled av riksintressen med rastbeten samt uppsamlingsområden för Talma sameby. I miljökonsekvensbeskrivningen konstateras: "Undvikelse- och spridningseffekter sker inom flera olika utpekade viktiga områden i planområdets närhet. Funktionella samband bryts då passagemöjligheterna norr och söder om kvartersmarken blir begränsade. Konsekvenserna blir stora för Talma sameby då stora negativa effekter uppstår på ett flertal höga värden." Gabna och Saarivuoma samebyar som är grannsamebyar bedöms av kommunen drabbas av små undvikelse- och störningseffekter.

Störningszonen för gruvor enligt forskning kan vara upp till 14 km vilket innebär att även Gabna och Saarivuoma enligt länsstyrelsens mening kan få stora störningar.

I syfte att reducera påverkan på anslutande riksintressen har planområdet gjorts mindre och en stor del av ytterkanterna planläggs som korsmarkerad industri med egenskapsbestämmelser om att 80–95 % av vegetationen ska bevaras. Detta kan i teorin ge en något större buffert till de närliggande riksintresseområdena. Länsstyrelsen anser att varken det ökade avståndet i norr eller planbestämmelser om korsmark samt markens anordnande och vegetation dock är tillräckliga för att utesluta påtaglig skada på riksintresset för rennäring.

Länsstyrelsen uppfattar det som att beskrivningen av påverkan på de riksintresseområden som berörs av Nunasvaaravägen enbart fokuserar på vägbreddningen. Länsstyrelsen bedömer att den kumulativa effekten av ökad trafik längs Nunasvaaravägen också påverkar berörda flyttleder och de områden som är beroende av flyttledernas funktion. Länsstyrelsen bedömer att en betydande ökning av trafik utan tillräckliga åtgärder riskerar att påtagligt försvåra förflyttning längs de riksintresseutpekade flyttleder som korsas av Nunasvaaravägen. Detta påverkar i sin tur även andra riksintresseområden vars funktion är beroende av flyttledens tillgänglighet (funktionellt samband).

Enligt figur 34 i planbeskrivningen passerar en flyttled genom den norra delen av planområdet. Att detta område planläggs som kvartersmark för gruvindustri innebär att tillgänglighet till leden inte kan garanteras, vilket sannolikt kommer att omöjliggöra nyttjande. I samrådet påpekade Länsstyrelsen att det är förbjudet att stänga av flyttleder, även när de inte är riksintresseutpekade. Kommunen menar att skyddsåtgärder för att bevara tillgängligheten till fritt strövande och förflyttning har vidtagits genom att detaljplaneområdet har justerats. Länsstyrelsen menar att justeringen av planområdets omfattning är en förbättring, dock kvarstår problematiken att flyttleden i norra delen av området skärs av.

Länsstyrelsen ser det som lämpligt att tillståndsprocesserna samordnas och att planprocessen sker parallellt med miljöprövningen (koncessionen) för att konsekvenserna av planens genomförande ska bli tydliga gällande påverkan på riksintresset för rennäringen.

Miljökvalitetsnormer

Länsstyrelsen instämmer i miljökonsekvensbeskrivningens slutsats gällande dagvatten: *”Resultatet visar att dagvattnets påverkan i Vittangiälven och Torneälven endast blir marginell för majoriteten av ämnen och att inget ämne överskrider gränsvärdena eller bedömningsgrunderna, d.v.s. att det inte sker någon otillåten försämring enligt försämringsförbudet, inte ens på kvalitetsfaktornivå.”* Dock beskriver dagvattenutredningen endast påverkan på vattenförekomster och inte påverkan på andra vatten. Övrigt vatten omfattas av allmänna hänsynsreglerna MB kap 2 och behöver beskrivas.

Om Vittangiälven nyttjas som recipient för punktutsläpp kommer en ca 10 km lång vattendragssträcka, som idag är opåverkad, att tas i anspråk för lång tid framåt. Det är dessutom ofta efter avslutad drift och efterbehandling som den ”stora påverkan” uppstår.

Länsstyrelsen anser att det är olämpligt att verksamheten tar ytterligare en recipient i anspråk, särskilt då Vittangiälven är opåverkad från punktutsläpp och omfattas av N2000 (jfr bevarandeplanen - ”påverkan ska minimeras”). Dvs den miljöfarliga verksamheten som planeras på området kan komma att medföra försämring av miljötillståndet i Vittangiälven genom punktutsläpp, men Länsstyrelsen kan inte utifrån underlaget till detaljplanen säga om det är otillåten försämring avseende MKN.

Verksamheten på den södra delen av planområdet är miljöprövad och har fått tillstånd till utsläpp till Torneälven. Verksamheten som planeras på den norra delen av planområdet ska, enligt planbeskrivningen, avbördas mot Vittangiälven. Den delen är inte miljöprövad. Tillåtlighet avseende MKN för punktutsläppet avgörs senare.

Länsstyrelsen framförde i yttrandet avseende bearbetningskoncessionen för övriga områden som inte fått koncession och miljötillstånd att Vittangiälven inte ska användas som recipient för punktutsläpp.

Länsstyrelsen anser att det är lämpligt att dessa projekt som kräver tillstånd har en planprocess som sker samordnat med miljöprövningen för att planen ska kunna visa på att genomförandet inte påverkar miljökvalitetsnormerna för vatten.

Hälsa och säkerhet

Dricksvattentäkt

Detaljplanen för planerad gruvverksamhet ligger uppströms den kommunala dricksvattentäkten i Vittangi. Dricksvattentäkten utgörs av en ytvattentäkt, vilket gör den mycket känslig för föroreningar som snabbt kan spridas från föroreningskällor uppströms. Enligt kommunen finns planer på att inrätta ett vattenskyddsområde för vattentäkten, och vattenskyddsområdet delvis kan komma att inkludera planområdet. Det är viktigt att planen utformas med hänsyn till detta då ett vattenskyddsområde kan komma att medföra vissa begränsningar av områdets markanvändning. Allmän vattenförsörjning utgör ett viktigt samhällsintresse men påverkan på dricksvattenförsörjningen är inte beskriven i planhandlingarna. Det är viktigt att dricksvattenförsörjningen beskrivs och att det säkerställs att dricksvattentäkten inte riskerar att förorenas.

Transport av farligt gods

I planen regleras Nunasvaaravägen som allmän plats och Nunasvaaravägen kommer därmed att vara tillgänglig för allmänheten.

Länsstyrelsen vill lyfta vikten av att utreda och säkerställa frågan om transport av farligt gods inom planen, då den kommande verksamheten sannolikt kommer att inrymma hantering samt transport av farliga kemikalier. Därför bör det utredas vilka risker som finns med att yrkestrafik och annan trafik samsas och om områdets vägar bör utformas på ett särskilt sätt för att minska riskerna.

Övrigt

Ny lagstiftning - formaliakrav

Genomförandet av det så kallade MKB-direktivet i svensk lagstiftning har förtydligats genom ändringar i plan- och bygglagstiftningen. I plan- och bygglagstiftningen har det bland annat införts en lista med projekt, så kallade MKB-projekt. Länsstyrelsen anser att den aktuella detaljplanen utgör ett så kallat MKB-projekt enligt 4 kap 34 § andra stycket p. 1 PBL. eftersom planen medger ett industriområde.

”Enligt punkten 2 i övergångsbestämmelsen ska den nya lydelsen tillämpas även för ärenden om detaljplaner som har påbörjats före ikraftträdandet. I författningskommentaren till övergångsbestämmelsen framgår också tydligt

vilka av de nya bestämmelserna som ska tillämpas vid ikraftträdandet oberoende av när ett ärende har påbörjats. Detta gäller bl.a. bestämmelsen att miljökonsekvenser ska redovisas mer utförligt för sådana detaljplaner som medger att planområdet får tas i anspråk för ett MKB-projekt, dvs. 4 kap. 34 § andra stycket PBL (prop. 2020/21:174 s. 148).” (MÖD P 9810-21)

Med anledning av att kommunen tagit beslut om planens miljöpåverkan före ändringarna i lagstiftningen bedömer Länsstyrelsen att kommunen inte anses ha avgjort frågan om genomförandet av detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan på sätt som nu föreskrivs.

Med utgångspunkt i förändringarna i lagstiftningen och hur övergångsbestämmelserna ska tolkas för MKB-projekt ska kommunen vid undersökning av betydande miljöpåverkan även ta hänsyn till kriterierna i 10–13 §§ miljöbedömningsförordningen.

För MKB-projekt omfattas miljökonsekvensbeskrivningen också av utökade krav och ska enligt 4 kap 34 § andra stycket innehålla utöver en redovisning enligt 6 kap. 11, 12 och 16 §§ Miljöbalken en redovisning av miljökonsekvenserna i enlighet med kraven i 6 kap. 35 § 1-7, 36, 37 och 43 §§ Miljöbalken. Både den strategiska och den specifika miljöbedömningen ska ligga till grund för konsekvensbeskrivningen i planbeskrivningen.

Kompletteringsbehov MKB

Arter har inventerats i flera omgångar och inom planområdet förekommer både skyddade och rödlistade arter. Ingen artskyddsutredning har gjorts. Enligt inskickade handlingar och observationer som finns registrerade i Artportalen kommer områden med fridlysta arter att tas i anspråk. Även fåglar kan påverkas. Så länge det inte finns någon artskyddsutredning att tillgå finns ingen bedömning av om förbuden i artskyddsförordningen aktualiseras och Länsstyrelsen kan därmed inte heller ta ställning till eventuella dispenser. Innan artskyddsfrågan är utredd i sin helhet går det därför inte att säga om detaljplanen går att genomföra.

Länsstyrelsen saknar i miljökonsekvensbeskrivningen en redovisning av naturvärdesinventering av Vittangiälven och Torneälven, tex förekomst av rödlistade arter. Akvatiska skyddade/rödlistade arter nämns inte i miljökonsekvensbeskrivningen. Om det beror på att inventering inte utförts eller om inga akvatiska skyddade/rödlistade arter har återfunnits framgår inte. Länsstyrelsen framförde i yttrande vid avgränsningssamrådet 2021 att "Kommunen ska utreda hur skyddade och/eller rödlistade terrestra och

akvatiska arter påverkas av planen samt vilka skyddsåtgärder som avses att vidtas för att minska negativ påverkan.

Kommentar till yttrandet: Planområdet avgränsas så att endast det område som beviljats koncession och miljötillstånd huvudsakligen ingår (Nunasvaara södra) samt vägområdet fram till E45. I prövningarna av koncession och tillstånd har frågor som rör påverkan på riksintressen, miljö kvalitetsnormer för vatten med mera redan prövats.

När det gäller ny lagstiftning och formaliakrav enligt 4 kap 34§ PBL har Länsstyrelsen vid övertagandet av planprocessen gjort en kompletterande undersökning om planens genomförande kan innebära en betydande miljöpåverkan i enlighet med den nya lagstiftningen. Ett kompletterande avgränsningsråd av miljökonsekvensbeskrivning har också gjorts.

Genom avgränsning att enbart omfatta södra delen av planområdet där avvattning är tänkt att ske mot Torneälven kommer ytvattentäkten i Vittangi älv inte påverkas.

Miljökonsekvensbeskrivning samt planbeskrivning omarbetas med anledning av det reviderade planområdet och de utökade kraven enligt 4 kap 34 § PBL. Därför har Länsstyrelsen bedömt som lämpligt att ställa ut planen för ny granskning, Granskning 2.

Trafikverket, 2025-06-12

Trafikverket har inget att erinra mot planen men det krävs att Trafikverkets trafikingenjörer kontaktas i god tid innan byggnationerna ska genomföras. Detta för bedömning av vilket tillstånd som krävs samt om det behöver tillsättas en bevaknings-projektledare från Trafikverket. Trafikverket förutsätter att anslutningen ryms inom detaljplanen.

Kommentar till yttrandet: Väganslutning till E45 har projekterats och stämts av genom dialog med Trafikverket. Anslutningen inryms inom planområdet. Tillstånd för anslutning skall sökas hos Trafikverket och avtal om kostnad skrivs mellan Trafikverket och verksamhetsutövaren.

Gabna sameby, 2025-06-17

Samebyn är inte riktigt på det klara med hur detta ärende förväntas hanteras av oss som sakägare nu när regeringen beslutat att flytta ärendet till Länsstyrelsen. Oavsett det är samebyn upptagen med kalvmärkning och annat renskötselarbete från och med midsommar och fram till augusti och

kommer inte ha möjlighet att yttra oss i ärendet förrän i slutet av augusti. Vi behöver således uppskov till dess.

Kommentar till yttrandet: Kommunen har svarat Gabna sameby att det inte finns möjlighet att ge förlängd tid för att inkomma med yttrande på grund av planföreläggandet som regeringen beslutat om.

Skogsstyrelsen, 2025-06-17

Skogsstyrelsen tar inte ställning till om detaljplanen ska antas eller inte. Med tanke på att naturvärdesbiotoper och skyddade arter riskerar att komma till skada ser vi dock gärna att alternativ för att undvika detta utreds, om så är möjligt.

I övrigt har vi inte några synpunkter på presenterat underlag och inte heller någon ytterligare information att tillföra.

Kommentar till yttrandet: Planområdet avgränsas så att endast det område som beviljats koncession och miljö tillstånd huvudsakligen ingår (Nunasvaara södra) samt vägområdet fram till E45. Frågorna gällande naturvärdesbiotoper och skyddade arter har prövats i verksamhetens miljö tillstånd. Detaljplanen har utformats med egenskapsbestämmelser med syfte att minimera risker och skydda värdefulla naturtyper.

Tekniska verken, 2025-06-17

Planbeskrivning

3.2 MILJÖBALKEN 4 KAP

3.2.1 Vattendrag enligt 4 kap. 68 Miljöbalken

Den kommunala dricksvattentäkten i Vittangi utgörs av ytvatten från Torne älv. Intaget befinner sig nedströms utloppet av processvatten från planerad gruvindustri.

Vattentäkten saknar idag fastställt vattenskyddsområde, men i ett gammalt förslag till vattenskyddsavgränsning ingår både Torne älv och Vittangi älv i sekundära skydds zonen samt området för Stenbrottet 2:1 m.fl i föreslagen tertiär skydds zon. När arbetet med vattenskyddsområdet återupptas kommer skyddsområdets avgränsningar att ses över och förändringar kan bli aktuella.

Det är av yttersta vikt att den planerade gruvverksamheten inte påverkar vattenkvaliteten i Torneälven negativt. Den kommunala vattentäkten måste skyddas mot eventuell förorening.

TVAB har inget att erinra under förutsättning att gruvområdet inte riskerar att förorena den kommunala vattentäkten.

6.7 VATTENOMRÅDE

Komplettera text med:

Den kommunala dricksvattentäkten i Vittangi utgörs av ytvatten från Torne älv. Intaget befinner sig nedströms utloppet av processvatten från planerad gruvindustri.

Vattentäkten saknar idag fastställt vattenskyddsområde, men i ett gammalt förslag till vattenskyddsavgränsning ingår både Torne älv och Vittangi älv i sekundära skyddszonen samt området för Stenbrottet 2:1 m.fl i föreslagen tertiär skyddszon. När arbetet med vattenskyddsområdet återupptas kommer skyddsområdets avgränsningar att ses över och förändringar kan bli aktuella.

Det är av yttersta vikt att den planerade gruvverksamheten inte påverkar vattenkvaliteten i Torneälven negativt. Den kommunala vattentäkten måste skyddas mot eventuell förorening.

TVAB har inget att erinra under förutsättning att gruvområdet inte riskerar att förorena den kommunala vattentäkten.

Stavfel i sista meningen markerat med rött på s.46: 71 4 kap. 6 & Miljöbalken finns..”

6.10 TEKNISK FÖRSÖRJNING

6.10.1 Vatten och avlopp

Komplettera/ersätt texten i första meningen:

Nunasvaara och Niska gruvområde är belägna utanför kommunalt verksamhetsområde för vatten och avlopp. Anslutning till kommunalt VA kan därför inte erbjudas. Fastigheten måste hantera sitt dagvatten inne på fastigheten. Dagvatten får inte låta avrinnas utan att filtreras, detta för att undvika att omgivande recipienter påverkas av orenheter.

Slamtömning

TVAB ansvarar för slamtömningen i Kiruna kommun. Enligt kommunens föreskrifter är fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare skyldig att tömma sin slambrunn regelbundet (minst en gång per år) och ansvarar för anläggningens skötsel och underhåll samt att den är tillgänglig för tömning. Vägen ska vara körbar, snöröjd och ha en bärighet som klarar en slamtankbil på 32 ton. Det är fastighetsägarens ansvar att tillse att vägen uppfyller kraven på körbarhet.

Kontakta administrationen på TVAB för upprättande av abonnemang för slamtömning. Motsvarande textjustering bör göras även under 5.11 Teknik.

6.10.3 Avfall

Planbeskrivningen innehåller ingen text om hur kommunalt avfall ska hanteras inom detaljplaneområdet. Dock beskrivs "Ej branschspecifikt avfall", så som avloppsslam, metaller, brännbart avfall, plast, träförpackningar etc. Planbeskrivningen behöver kompletteras med text om hur kommunalt avfall ska hanteras, det vill säga mat- och restavfall som uppstår i verksamheten.

Av 15 kap. 3 & miljöbalken framgår definitionen av kommunalt avfall: Med kommunalt avfall avses avfall från hushåll och sådant avfall från andra källor som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll.

Kommunalt avfall under kommunalt ansvar får endast transporteras och hanteras av kommunen eller den kommunen anlitar, vilket framgår av 15 kap. 24 & miljöbalken. Detta gäller framförallt mat- och restavfall. Matavfall och matrester ska sorteras ut separat och hanteras i särskilda påsar.

Restavfall är det som blir kvar när allt annat sorteras ut, exempelvis torkpapper från toaletter och fikarum, snusprillor, kuvert, äggskal och utslitna disktrasor etc.

Tekniska Verken föreslår att planbeskrivningens avsnitt 6.10.3 kompletteras med nedanstående text:

Avfall under kommunalt ansvar

Kommunalt avfall ska sorteras enligt kommunens avfallsföreskrifter. Avfallsutrymmen eller andra anordningar ska utformas enligt kommunens avfallsföreskrifter och Avfall Sveriges handbok för avfallsutrymmen. Angöring av renhållningsfordon ska kunna ske på ett tryggt sätt och

markbeläggningen ska vara anpassad för fordonens belastning. Föreslagen lösning för avfallshanteringen ska alltid godkännas av Kiruna kommuns renhållare, Tekniska Verken i Kiruna AB, innan bygglov kan ges.

Kommentar till yttrandet: Länsstyrelsen konstaterar att synpunkterna är densamma som lämnats vid samrådet.

Planbeskrivningen har efter samråd kompletterats och på s 74 redovisas hur hushållsavfall skall hanteras för verksamheten inom planområdet.

Angående ytvattentäkten Vittangi älven, se kommentar till Länsstyrelsens yttrande.

Beräkningarna visar även att vattenkemin i Torne älv inte påverkas då fullständig omblandning i älvvattnet skett. Inga gällande gränsvärden eller bedömningsgrunder riskerar att överskridas.

Vattenfall, 2025-06-23

Vattenfall Eldistribution AB har inga elnätanläggningar i område för rubricerat ärende och har inget att erinra.

Kommentar till yttrandet: Noteras

Statens fastighetsverk, 2025-07-02

Statens fastighetsverk har ingen erinran mot detaljplaneförslaget.

Kommentar till yttrandet: Noteras

Lantmäteriet, 2025-07-08

För plangenomförandet viktiga frågor där planen behöver förbättras

(Här redovisas synpunkter om sådana frågor som Lantmäteriet särskilt ska bevaka och sådant som vi uppfattar som nödvändigt att åtgärda för genomförandet av planen.)

OMPRÖVNING AV VITTANGI GA:5

Något markreservat för gemensamhetsanläggningen Vittangi ga:5 är inte utlagt i planförslaget. Av planbeskrivningen framgår att om Talga AB behöver flytta del av Nunasvaaravägen som ligger inom planområdet för att kunna utvinna grafit från grafitfyndigheten Niska södra behöver en omprövning av gemensamhetsanläggningen göras. Det framgår inte vad detta innebär för berörda fastighetsägare inom och utom planområdet och hur vägfråga då kan lösas istället.

EKONOMISKA FRÅGOR KOPPLAT TILL GA

Om gemensamhetsanläggningen ska omprövas och omfördelning/minskning av de upplåtna områdena ska enligt 40 a § anläggningslagen ska ägaren till den mark som blir av med belastning av en ga betala ersättning till de fastigheter som deltar i ga:n om det uppkommer en skada. I planbeskrivningen nämns inget om dessa regler som inte är dispositiva och numera gäller när en gemensamhetsanläggning minskas i omfattning.

Därutöver kräver typiskt sett en breddning av vägen att ersättning för ytterligare upplåtet utrymme kan bli aktuellt.

Information

Lantmäteriet noterar att det i planbeskrivningen framgår att vägen för vilken Vittangi ga:5 finns inrättad fortsatt ska vara allmänt tillgänglig. Sådana frågor råder de som förvaltar vägen över, och det finns typiskt sett inget förbud att bomma sådan väg, såvida alla deltagare i gemensamhetsanläggningen har åtkomst.

Kommentar till yttrandet:

Eftersom gemensamhetsanläggningen (Kiruna Vittangi ga:5) är befintlig regleras den inte närmare med bestämmelser i plankartan

Handlingarna har också tydliggjorts utifrån Lantmäteriets yttrande inför den nya granskningen. Omprövning av gemensamhetsanläggningen är pågående och andelstalen ses över. Se även genomföranddelen i planbeskrivningen där detta har förtydligats.

Försvarsmakten, 2025-07-14

Försvarsmakten bedömer att planförslaget i sin nuvarande utformning inte riskerar medföra påtaglig skada på riksintresse för totalförsvarets militära del.

Kommentar till yttrandet: Noteras

Polisen, 2025-07-14

Polismyndigheten har ingenting att erinra i frågan.

Kommentar till yttrandet: Noteras

Ej tillgodosedda yttranden från samrådet

Länsstyrelsen kommenterar kort synpunkter som berör den reviderade planen, i övrigt se kommentarer i kommunens samrådsredogörelse.

Gabna och Talma samebyar

Kommentar:

Efter samrådet har planhandlingarna kompletterats med ett antal nya utredningar bland annat med rennäringsanalyser. Mark- och miljödomstolen i Umeå har efter plansamrådet i målnr, M 1573-20, lämnat Talga AB miljötillstånd för Nunasvaara södra. Domstolen har bedömt att verksamheten kan samexistera med rennäringen. En avvägning mellan riksintressen enligt 3 kap. 10 § miljöbalken har bedömts inte behövas.

Detaljplaneområdet samt övriga planhandlingar revideras till att huvudsakligen omfatta det tillståndsgivna området samt vägområdet fram till E45.

Privatperson

Kommentar:

Se kommentar i samrådsredogörelsen lämnat till yttrandet. Se även kommentarer lämnat till Gabna och Talma samebyar samt till Naturskyddsföreningens synpunkter.

Synpunkterna föranleder inga ändringar i planhandlingarna.

Naturskyddsföreningen Kiruna

Kommentar:

Underlaget har efter samrådet kompletterats med ett antal nya utredningar och miljökonsekvensbeskrivningen har bearbetats utifrån det nya underlaget.

Mark- och miljödomstolen i Umeå har efter plansamrådet i målnr, M 1573-20, lämnat Talga AB miljötillstånd för Nunasvaara södra. Domstolen har bedömt att verksamheten kan samexistera med berörda riksintressen. En avvägning mellan riksintressen enligt 3 kap. 10 § miljöbalken har bedömts inte behövas.

Detaljplaneområdet samt övriga planhandlingar revideras till att huvudsakligen omfatta det tillståndsgivna området samt vägområdet fram till E45. Synpunkterna gällande riksintresseavvägningarna är därför inte längre aktuella för det reviderade planområdet.

Vänsterpartiet

Kommentar:

Mark- och miljödomstolen i Umeå har efter plansamrådet i målnr, M 1573-20, lämnat Talga AB miljötillstånd för Nunasvaara södra. Domstolen har bedömt att verksamheten kan samexistera med berörda riksintressen. En avvägning mellan riksintressen enligt 3 kap. 10 § miljöbalken har bedömts inte behövas.

Detaljplaneområdet samt övriga planhandlingar revideras till att huvudsakligen omfatta det tillståndsgivna området samt vägområdet fram till E45.

Synpunkterna från Vänsterpartiet föranleder inga ändringar i planhandlingarna. Se i övrigt kommentarerna till yttranden i samrådsredogörelsen.

Revideringar i plankartan efter granskning 1:

- Detaljplaneområdet revideras till att huvudsakligen omfatta det tillståndsgivna området avseende Nunasvaara södra samt vägområdet fram till E45.
- På grund av att planområdet minskas ner till att i huvudsak omfatta det tillståndsgivna området har den i planen föreskrivna utnyttjandegraden minskats till största totala byggnadsarea om 180 000 m² inom användningsområdet J₁.
- Plankartan har även reviderats i den del som anger till vilken högsta höjd som upplagen får fyllas ut. I tidigare planförslag angav planbestämmelsen om anordnande "Högsta höjd för upplag är +330 meter över angivet nollplan", den reviderade plankartan anger Högsta höjd för upplag är +380 meter över angivet nollplan. Då marknivåerna i anslutning till dagbrotten redan ligger på nivåer mellan +314 och +347 meter över havet innebär tidigare reglering att upplagen inte kan rymmas inom tillåten höjd. En höjning av tillåten nivå till +380 meter bedöms därför vara nödvändig för att verksamheten ska kunna bedrivas ändamålsenligt.

Revidering av planbeskrivning efter granskning 1:

- Planbeskrivningen har reviderats till stora delar eftersom planområdet minskas ner samt på grund av att utredningar och andra handlingar som legat till grund för detaljplanen, där ny lagstiftning ställt andra formaliakrav, har tillkommit.
- Planbeskrivningens genomförandedel har justerats utifrån Lantmäteriets synpunkter vad gäller konsekvenser för berörda fastighetsägare samt deltagande fastigheter i gemensamhetsanläggningen.
- Avsnittet om ansvarsfördelning har också reviderats på grund av beslutet om att Länsstyrelsen i Norrbotten ska ta fram detaljplanen.
- Förtydligande har gjorts gällande huvudmannaskap och ansvar för anläggningar inom allmän plats, kvartersmark samt vattenområdet.
- Genomförandedelen har också kompletterats med ett avsnitt om avtal, där beslut om markåtkomst, markanvisningsbeslut och andra avtal t.ex. med Trafikverket klargörs.

Revidering av miljökonsekvensbeskrivning efter granskning 1:

- Miljökonsekvensbeskrivningen har reviderats utifrån de krav som lagstiftningen ställer på miljökonsekvensbeskrivningar tillhörande detaljplaner för så kallade MKB-projekt.
Miljökonsekvensbeskrivningen har också reviderats med anledning av att planområdet minskas ner för att i huvudsak omfatta det tillståndsgivna området.

Konsekvenser av ändringar i detaljplanen inför utställande för granskning 2

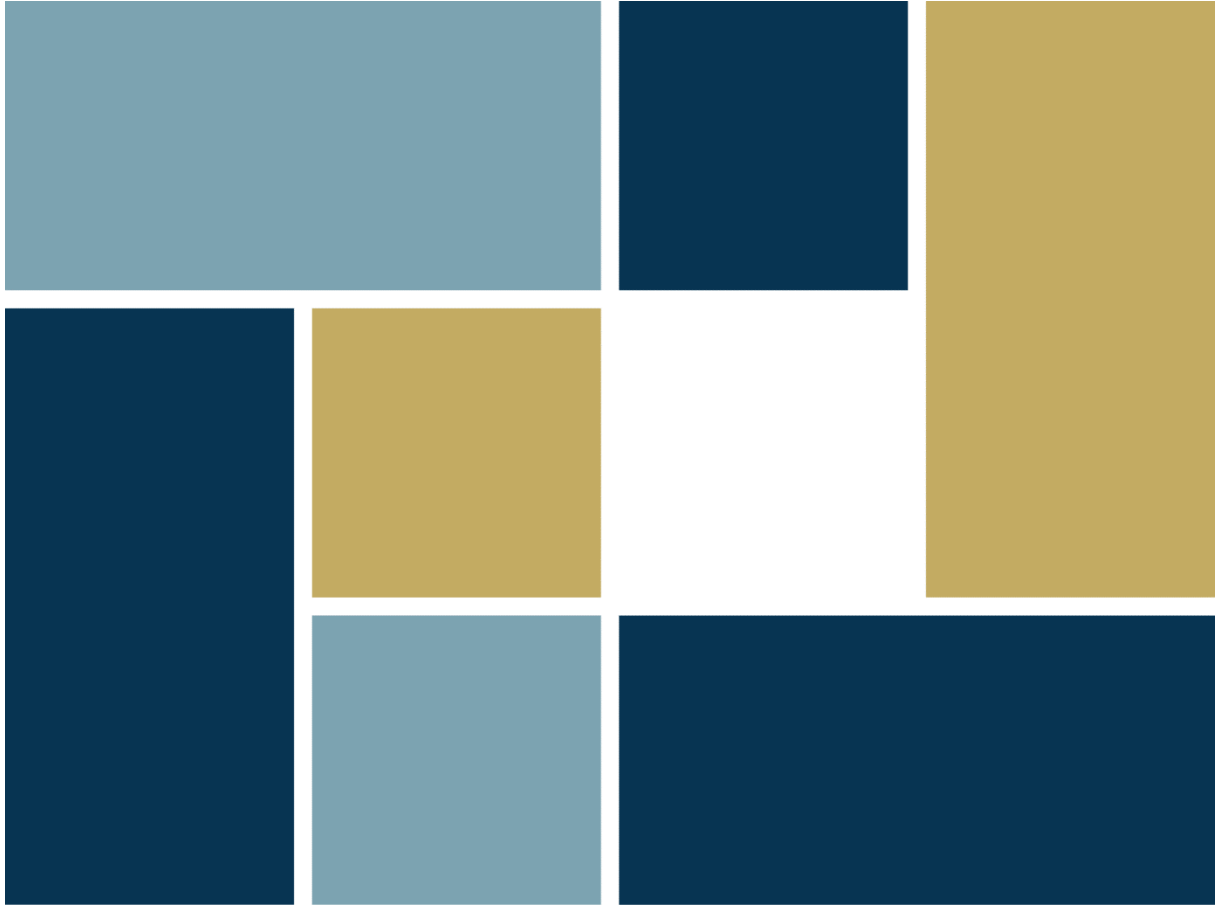
Efter det att regeringen beslutat att ge Länsstyrelsen i Norrbottens län i uppdrag att ta fram det förslag och i övrigt göra det arbete som enligt plan-

och bygglagen behövs för att en detaljplan som möjliggör gruvverksamhet inom del av fastigheten Stenbrottet 2:1 med flera, i Nunasvaara Kiruna kommun, ska kunna antas, har Länsstyrelsen bedömt det som lämpligt att dela upp detaljplanearbetet i två etapper.

Konsekvensen för detaljplanen blir att etapp ett har huvudsakligen avgränsats att omfatta verksamhetsområdet Nunasvaara södra samt vägområdet fram till E45 där miljö tillstånd och koncession redan beviljats. Genom denna förändring bedömer Länsstyrelsen att många av de yttranden som rör den södra delen redan har behandlats och godkänts genom tillstånd- och koncessionsprövningen.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Lotta Finstorp med handläggare Joakim Lundbäck som föredragande. Deltagande i handläggningen har enhetschef Annica Lindström samt strategisk samhällsplanerare Marja Suikki varit.

Länsstyrelsen
Norrbotten

www.lansstyrelsen.se